Қырқыншы аяттың жасырын тарихы - Отыз үшінші нөмір

Езекиел № 14

Jeff Pippenger
2026-10-27

Жаратылыс кітабының төртінші және бесінші тарауларында Қабылдың шежіресі Шеттің шежіресіне қарама-қарсы қойылады.

Жақсы Ләмех пен жаман Ләмех

Екі әулет тармағы құтқарылмағандар мен құтқарылғандар арасындағы қарама-қайшылықты бейнелейді, ал осы екі тармақтың кейбір ұрпақтары бір-біріне қарама-қарсы қойылған тармақтардың параллель «ұрпақтық нышандарын» бейнелейді. Қабыл күнәсіне тәубе етпейтін, тек өз жағдайына ғана қайғыратын адамдар тобын бейнелейді.

> Сонда Ол: «Не істедің? Бауырыңның қанының даусы жерден Маған зарлап жетіп жатыр. Енді сен бауырыңның қанын сенің қолыңнан қабылдау үшін аузын ашқан жердің қарғысына ұшырадың. Жерді өңдегеніңде, ол бұдан былай саған өз күш-қуатын бермейді; жер бетінде қашқын әрі қаңғыбас боласың», — деді. Қабыл Жаратқан Иеге: «Менің жазам өзім көтере алмастай ауыр. Міне, бүгін Сен мені жер бетінен қуып жібердің; Сенің жүзіңнен таса қаламын; жер бетінде қашқын әрі қаңғыбас боламын; мені тапқан кез келген адам мені өлтіреді», — деді. Жаратқан Ие оған: «Сондықтан Қабылды кімде-кім өлтірсе, одан жеті есе кек алынады», — деді. Қабылды тапқан ешкім оны өлтірмес үшін, Жаратқан Ие оған белгі қойды. Содан Қабыл Жаратқан Иенің құзырынан кетіп, Едемнің шығысындағы Нод жеріне қоныстанды. Жаратылыстың басталуы 4:10–16.

Қабыл жақсылық жасауға ұмтылудан бас тарту арқылы өз бастарына өздері түсірген қайғылы халдеріне ғана назар аударатын, тәубе етпейтін адамдардың бір тобын бейнелейді.

> Ал Қабылға да, оның тартуына да Ол ықылас танытпады. Қабыл қатты ашуланып, жүзі түнерді. Сонда Жаратқан Ие Қабылға: «Неге ашуландың? Неге жүзің түнерді? Егер жақсылық істесең, қабылданбайсың ба? Ал жақсылық істемесең, күнә есік алдында бұғып жатыр. Оның аңсары саған ауады, ал сен оған үстемдік етесің», — деді. Жаратылыс 4:5–7.

Алты өлім — үш Альфа және үш Омега

Соңғы мақалаларда біз Енохты бірінші періштенің нышаны, Ләмехті екінші періштенің нышаны, Мәтусаланы түн ортасындағы жар салу, ал Нұхты үшінші періште ретінде анықтадық. Шет әулетінен шыққан Ләмех жеті жүз жетпіс жеті жасында, Мәтусала қайтыс болған топан су жылынан бес жыл бұрын дүние салды. Ләмехтің өлімінен бес жыл өткен

соң Мәтусала қайтыс болды, сондықтан олардың өлімдері Езекиелдің әйелінің өлімін бейнелейді; ал одан бір жарым жыл өткен соң (1.5) Тоқтының әйелі — Иерусалимнің өлімі орын алды.

> Сонда мен, Жохан, күйеуі үшін сәнденген қалыңдықтай әзірленген киелі қаланың — жаңа Иерусалимнің — көктен, Құдайдан түсіп келе жатқанын көрдім. Аян 21:2.

Иерусалим мен Мәтусаланың омега өлімдерімен байланысатын Езекиелдің әйелі мен Ләмехтің альфа өлімдері Иоанн Палеологтың өлімін және одан бес жыл өткен соң Константинополь қабырғаларында болған XI Константиннің өлімін алдын ала бейнеледі. Ләмехтің желісі бес жылды көрсетеді, ал осы мерзімнің соңында жануарлар қоныс аударатын жеті күндік кезең бар. Шығыс Римнің желісі бес жылды, сондай-ақ жалпы бес жылдың ішіндегі төрт жылдық кезеңді білдіреді. Езекиелдің желісі екі жылды да, бір жарым жылды (1,5) да білдіреді. Бабылдың Иерусалимді қиратуын көрсететін Езекиелдің желісі Римнің Иерусалимді 66 жылдан 70 жылға дейінгі аралықта екінші рет қиратуымен сәйкес келеді. Иерусалимнің қиратылуының римдік желісі төрт жылдық кезеңді де, үш жарым жылдық кезеңді де береді. Осы төрт символдық желінің әрқайсысы өзінің пайғамбарлық куәлігінде бір емес, екі символдық кезеңді көрсетті.

Ләмех, Иоанн Палеолог және Езекиелдің әйелі омега өлімімен аяқталатын уақыт кезеңінің альфа белесін бейнелейді. Үш желінің екеуі өздеріне сәйкес сыңарларының өлімімен аяқталатын қоршауды бейнелейді. Ал үшіншісі жануарлардың кемеге кіруімен аяқталады. Омега сыңары Нұх заманындағы топан суды Иерусалимнің қирауымен және Константинополь қабырғаларының қиратылуымен сәйкестендіреді. Үш омега нышаны да жақында жексенбі заңы қабылданғанда сынақ мерзімінің аяқталуын бейнелейді.

Әрине, Нұх кемесінің куәлігінде қоршау болған жоқ, алайда кемеге кіруге мүмкіндік беретін көлбеу өткел болуға тиіс еді. Егер жүк тиеуге арналған көлбеу өткел қоршау үйіндісін бейнелейтін нышан ретінде қарастырылса, онда өлім жөніндегі үш куәліктің бәрі де қоршауға нұсқайды. Иерусалимнің 66 жылдан 70 жылға дейін римдіктер тарапынан қиратылуының хронологиялық желісінде 66 жылы Цестий жүргізген қоршау, ал 70 жылы Тит жүргізген екінші қоршау болды.

Төрт жыл

1453 жылғы Константинополь қоршауымен аяқталатын төрт жыл Аян кітабының тоғызыншы тарауындағы «бес ай» туралы исламдық пайғамбарлықтағы екінші төртжылдық кезеңді білдіреді. «Бес ай» туралы пайғамбарлықтағы алғашқы төртжылдық кезең Никомедия қоршауы кезіндегі 1333 жылдан 1337 жылға дейінгі уақытты қамтыды. Бұл қоршау сонымен қатар 1299 жылғы 27 шілдеден басталған отыз сегіз жылдық кезеңнің аяқталуын да білдірді. Иерусалимнің екі рет қиратылуы, Константинопольдің бір рет қиратылуы, топан су және Никомедия қоршауы — б.з.д. 200 жылдан б.з.д. 198 жылға дейінгі Паниум жорығының бес куәсі; бұл жорық алтыншы куә болар еді, әрі бұлардан басқа тағы бірнеше куә бар.

Иерусалимнің екі рет қиратылуы «желі үстіне желі» қағидасымен оңай сәйкестендіріледі. Топан су мен Шығыс Римнің желісі екеуіне де ортақ альфа және омега өлімдері арқылы сәйкестендіріледі. Паниум жорығы Езекиелдің б.з.д. 587 жылғы желісімен нақты сәйкестендіріледі, өйткені екі қоршау кезеңі де екі жылды қамтиды. Паниум Даниял кітабының он бірінші тарауының он бесінші аятында бейнеленген; ол б.з.д. 586 жылы және б.з. 70 жылы Иерусалимнің қиратылуы секілді, жақында келетін жексенбі заңын бейнелейтін он алтыншы аяттың алдында келеді. Паниум шайқасы мен Сидон қоршауының екі жылдық кезеңі осы желілердің әрқайсысын Даниял кітабының он бірінші тарауының қырқыншы аятындағы жасырын тарихқа енгізеді.

Белгі

Иерусалимнің екі мәрте қиратылуына әкелген қоршаулардың екеуінде де алғашқы пайғамбарлық меже белгіні білдіреді; 66 жылғы Цестий де, Езекиелдің әйелінің қазасы да альфа белгілері болды. Ләмех те алғашқы меже болып табылады, сондықтан екі куәгердің куәлігіне сүйенсек, Ләмех те белгі болып табылады. Оның жасының 777 болуы үш құрамдас бөліктен тұратын жеңіске жеткен шіркеудің белгісін білдіреді: пайғамбар, діни қызметкер және патша.

> Бұған қоса, оларды киелі ететін Жаратқан Ие Мен екенімді білулері үшін, Мен оларға Өзімнің сенбі күндерімді де арамыздағы белгі ретінде бердім. Езекиел 20:12.

300 жыл

Шеттің әулеті бойынша Адамнан санағанда жетінші болған Енох 300 жыл бойы Құдаймен бірге жүріп, көкке алынды. «300» — ізашарлардың 1843 жылғы үш жүз кестесінің, соларға сәйкес келетін үш жүз миллерит уағызшының, сондай-ақ Гедеонның үш жүз жауынгерден тұратын әскерінің нышаны. Енох, миллерит уағызшылар және Гедеонның үш жүз жауынгері жүз қырық төрт мыңды бейнелейді. Самсон 300 түлкіні алып, оларды жұп-жұбымен бір-біріне байлады, осылайша 150 санын және өзара байланған, жалпы саны үш жүзді құрайтын нышанды айқындады.

> Самсон барып, үш жүз түлкі ұстап алды да, шырақтар алып, түлкілердің құйрықтарын бір-біріне қаратып, әр екі құйрықтың арасына бір шырақтан қойды. Шырақтарды тұтатқан соң, түлкілерді філістірлердің орылмаған егініне жіберіп, олардың бауланып үйілген астығын да, орылмаған егінін де, жүзімдіктері мен зәйтүн ағаштарын да өртеп жіберді. Билер 15:4, 5.

Аян кітабының тоғызыншы тарауындағы исламға қатысты бес айлық екі пайғамбарлықта «от» пен «құйрықтар» исламға тән белгілер ретінде көрсетілген.

> Аянда мен аттарды және оларға мінгендерді былай көрдім: салт аттылардың кеуде сауыттары оттай қызыл, гиацинттей көк және күкірттей сары еді; аттардың бастары арыстандардың бастарындай болатын, ал ауыздарынан от, түтін және күкірт шығып жатты. Осы үшеуінен, яғни олардың ауыздарынан шыққан оттан, түтіннен және күкірттен адамдардың үштен бірі қырылды. Өйткені олардың күші ауыздарында және

> құйрықтарында еді: құйрықтары жыландарға ұқсайтын әрі бастары бар болатын, соларымен зақым келтіретін. Аян 9:17–19.

Исламның күші олардың ауыздарында да, құйрықтарында да жатыр.

> Олардың сарышаяндардікіндей құйрықтары, ал құйрықтарында шаншарлары бар еді; олардың адамдарды бес ай бойы азаптауға күші бар болатын. Олардың үстінен патша болып түпсіз тұңғиықтың періштесі билік жүргізетін; оның еврей тіліндегі есімі — Абаддон, ал грек тіліндегі есімі — Аполлион. Аян 9:10, 11.

Исламның азаптау мен өлтіру күші олардың ауыздарында да, құйрықтарында да бар әрі олардың ауыздары мен құйрықтарынан шығады.

> Сондықтан Жаратқан Ие Исраилдің басы мен құйрығын, бұтағы мен қамысын бір күнде кесіп тастайды. Ақсақал әрі қадірлі адам — бас; ал өтірік үйретін пайғамбар — құйрық. Өйткені бұл халықтың басшылары оны адастырады; ал солардың жетегінде жүргендер жойылады. Ишая 9:14–16.

Ислам мен Исраил пайғамбарлық тұрғыдан өзара байланысты, өйткені екеуі де Ыбырайымның ұрпақтары, әрі әрбір желіде «бас» — «ақсақал әрі құрметті адам», ал «құйрық» — «өтірік үйрететін пайғамбар». Исламдағы өтірік үйреткен ежелгі пайғамбар — Мұхаммед. Құран исламның шегірткелерін әрекетке итермелейтін өтіріктерді бейнелейді, ал ақсақал әрі құрметті адам — олардың саяси басшылығы. Исламға мемлекетті басқару өнері (ауыз) бағыт береді, ал оған Құранның өтіріктері (құйрық) түрткі болады. Самсонның үш жүз түлкісі от, түтін және күкірт арқылы азаптап, өлтіруге тиіс бес айлық екі топқа бөлінген еді.

От, түтін және күкірт

От, түтін және күкіртке үш періштенің пайғамбарлық сипаттары тән. Олардың біріншісі мен соңғысы — оттың түрлері. «Күкірт» сөзінің түбірі құдайлық жарқылды білдіреді. От — хабардың нышаны; түтін — сол хабардың әсері, ал күкірт хабардың діни сипатын айқындайды. Үшеуі де Аян кітабының он төртінші тарауындағы үш періштенің шынайы хабарының жалған көшірмелері. Темір кеудесауыт от, гиацинт және күкірт түрінде бейнеленген. Ол — бас діни қызметкердің кеудеқабының жалған көшірмесі. Бас діни қызметкердің кеудеқабы жүз қырық төрт мыңды адамдарды білдіретін әрі Урим мен Туммим бейнелейтін Құдайлық болмыспен біріккен он екі асыл тас ретінде бейнелейді. Ежелгі гиацинт қою көк-қара немесе күңгірт күлгін түсті болған. Исламның кеудесауытындағы гиацинт исламның ауыздарынан (мемлекет) және құйрықтарынан (шіркеу) шығатын түтінге сәйкес келеді.

Енохтың Құдаймен 300 жыл бірге жүргеннен кейін көкке алынуы 300 санын 1798 жылы келген бірінші періштенің хабарымен байланыстырады. Бірінші періштенің сол хабары 1840 жылғы 11 тамызда Аян кітабының тоғызыншы тарауындағы бес ай туралы пайғамбарлықтың орындалуы арқылы қуатталды. Бұл тараудағы бес айлық екі кезең жолды жолға ұштастыру арқылы өзара байланыстырылған. Бесінші аяттағы бес ай мен онынші

аяттағы бес айдың әрқайсысы жүз елу жылға созылатын екі бөлек кезең екені жақында ғана түсінілді. Осы ақиқат танылған кезде, Самсон түлкілерді бір-біріне байлап, жүз елу жұпқа біріктірді.

Самсонның (есімі «күн» дегенді білдіреді) пайғамбарлық тарихында Ниневия шайқасымен бейнеленген кілттің тұсында тұңғиықтан шыққан «түтін» күнді қараңғылықпен тұмшалады. Миллершілер исламдық тұңғиықтан шыққан түтіннің күнді тұмшалауын күн (Самсон) арқылы бейнеленген Мәсіхтің Ізгі хабарының бүркелуі деп дұрыс түсіндірді. Самсонның куәлігі мен Аян кітабының тоғызыншыдан он біріншіге дейінгі тарауларындағы ислам арасында өзге де бірнеше байланыс бар.

Самсон туралы баяндауда үш саны той қонақтарына жұмбақты шешу үшін берілген үш күн арқылы көрініс табады. Самсон үш әйелмен қарым-қатынаста болады: Тимнадан шыққан әйелімен, жезөкшемен және Далиламен. Жаратқан Иенің Рухы Самсонға үш рет қонады: арыстанға кезіккенде, Ашкелонда және Лехиде. Самсон Далилаға шындықты айтпас бұрын үш рет жалған жауап береді. Үш саны Құдайлық Үшбірлікті, сондай-ақ айдahардан, аңнан және жалған пайғамбардан тұратын жалған үшбірлікті әрі жеңіске жеткен қауымның үштік құрамын білдіреді.

Отыз — діни қызметкерді білдіретін сан, әрі Самсонның үйлену тойына отыз серік әкелінді. Содан кейін Самсон қонақтар жұмбақты шеше алса, оларға отыз жайма мен отыз киім беретінін айтып, бәстесті. Жұмбағының сыры опасыздықпен ашылғанда, Самсон бәс шартын орындау үшін Ашкелонның отыз ер адамын өлтірді. Отыз саны — 300-дің пайғамбарлық ондық үлесі; ал Енохтың үш жүз жыл бойы Құдаймен бірге жүруімен үндесетін, Самсон ұстап алып, жүз елу жұп етіп бір-біріне байлаған үш жүз түлкі Аян кітабының тоғызыншы тарауында баяндалған және жол үстіне жол қою әдісі арқылы өзара байланыстырылған бес ай туралы екі пайғамбарлықпен сабақтасады. Үш жүз — үш мыңның пайғамбарлық ондық үлесі, ал үш мың саны қалдықты білдіреді: мейлі ол Елуінші күн мейрамында сенімге келгендер бейнелейтін әділ қалдық болсын, мейлі алтын бұзау бүлігі кезінде леуіліктер өлтіргендер бейнелейтін әділетсіз қалдық болсын.

Алтын бұзауға табыну кезіндегі бүлік те, Елуінші күн мейрамында сенімге келгендер де жақында енгізілетін жексенбі туралы заң тұсында пайғамбарлық тұрғыдан өзара сәйкес келеді. Бір қалдық Құдайдың келісімдегі халқының арасынан шыққан қалдықты да, Құдайдың келісімдегі халқының отарына кірмейтіндер арасынан шыққан қалдықты да бейнелейді. Самсонның куәлігінде алғаш аталған үш мың — філістірлерді тыныштандыру үшін Самсонды тұтқынға алған яhудилер, ал екінші рет аталған үш мың — філістірлер. Сот Құдайдың үйінен басталып, содан кейін әлі де Бабылда жүрген он бірінші сағаттағы жұмысшыларға көшеді. Самсонның куәлігі үш мың санының қалдықты бейнелейтін нышан екенін де, сот үдерісінің реттілігін де растайды. Енох үш жүз жыл бойы Құдаймен бірге жүрді, осылайша ол Құдайдың келісімдегі халқының өлім дәмін татпайтын қалдығын бейнелейді. Бұл қалдық — Аян кітабының жетінші тарауында қалың көпшілікке қарама-қарсы қойылған жүз қырық төрт мың адам.

300-дің оннан бір үлесі — 30, ол діни қызметкердің нышаны болып табылады; бұған қоса, отыздың оннан бір үлесі ретіндегі үш саны Құдайлықты, сондай-ақ айдahардан, айуаннан және жалған пайғамбардан тұратын жалған құдайлықты бейнелейді. Үш саны сонымен бірге отыз жасында патшалық құра бастаған Дәуіт патша, отыз жасында қызмет ете бастаған діни қызметкер Жүсіп және он жетінші мерейтойлық циклдің отызыншы жылында өзінің жиырма екі жылдық қызметін бастаған пайғамбар әрі діни қызметкер Езекиел арқылы бейнеленген жеңіске жеткен қауымның үшке бөлінуін білдіреді. Діни қызметкер ретінде ол отыз жаста болар еді.

Пайғамбар, діни қызметкер және патша ретінде бейнеленген үш символдық тұлғаның әрқайсысы қоршаудың басталуын белгілейтін межеде Құдайдың жетінші күнгі сенбі мөрін алады. Өлім туралы екі куәлік пен 66 жылы Иерусалимнің қирауы жөніндегі қосалқы куәлік қоршау межесінің «белгі» екенін айғақтайтын үш куәлікті құрайды.

Өтпелі кезеңнің бағдар белгісі

Қоршау басталған кезде, Ләмех бейнесі арқылы көрсетілгендей, Құдайдың үш бөліктен тұратын жеңіске жеткен қауымына мөр басылады. Езекиелдің әйелінің өлімі дәл сол межеде бұрынғы келісім халқының толықтай шет қалдырылатынын білдіреді. Бұл меже Лаодикеядан Филадельфияға өтуді білдіреді; бұл өту күресуші қауымның жеңіске жеткен қауымға айналуы ретінде де бейнеленеді, сөйтіп қауым сол жетеудің бірі болып табылатын сегізінші қауымға айналады. Үшінші періштенің 1844 жылғы 22 қазаннан 1863 жылғы бүлікке дейін созылған миллериттік тарихындағы сол меже Джеймс пен Эллен Уайттың екеуі де қозғалысты лаодикеялық деп тани бастаған 1856 жылғы кезеңді білдірді. 1856 жылы филадельфиялық миллериттер қозғалысы лаодикеялық миллериттер қозғалысына айналды. Жеті жылдан кейін қозғалыс лаодикеялық Жетінші күн адвентистері шіркеуіне айналғанда, лаодикеялық миллериттер қозғалысы аяқталды.

Смирна қауымының кезеңі аяқталып, Пергам қауымының кезеңі басталған 313 жыл да сол жол межесін типологиялық тұрғыдан бейнелейді. Бірге қарастырғанда, 1856 жылғы әділ Филадельфиядан әділетсіз Лаодикияға ауысу 313 жылғы әділ Смирнадан әділетсіз Пергамға ауысумен сәйкес келеді, ал ауысу нүктесі бұл жол межесінің белгі екенін де айқындайды. Бірнеше куәгердің куәлігіне сай, қоршау белгімен басталады. Ләмех қайтыс болған сәтте жүз қырық төрт мың адамнан тұратын үшінші періштенің қозғалысы мөрленгенде, олар ту ретінде биікке көтеріліп, мөрленеді әрі кемел бірлікке келеді, өйткені қоршаудың пайғамбарлық құрылымының алғашқы жол межесі — белгі.

Иоанн Палеологтың өлімі исламның межелік белгісін айқындайды: сол кезде Шығыс Рим исламға бағынуға мәжбүр болады. Иерусалимнің қоршауға алынуы мен қиратылуы Бабыл мен Римге қатысты екі куәлік береді. Езекиелдің бір жарым жылдық кезеңі солтүстік патшасының тұтқынына әкетілетіні туралы ескерту хабарын көруден де, естуден де бас тартқан лаодикиялықтарды бейнелейді. Цестийдің белгісі солтүстік патшадан құтылып шығатын филадельфиялықтарды бейнелейді. Бұл екі белгі де, Ләмехтің 777 саны да ішкі пайғамбарлық хабарға қатысты. Жол үстіне жол қойылғанда, бір топ қоршау кезінде

тұтқынға алынады, ал екінші топ солтүстік патшасының қолынан құтылып шығады.

Иоанн Палеологтың өлімі Ләмех арқылы бейнеленгендерге мөр басылатын межеде исламның атқаратын рөлін айқындау арқылы сыртқы пайғамбарлық хабарды бейнелейді. Иерусалимді қоршау және қирату кезінде қашып құтылғандар мен тұтқынға түскендер мінездің дәл қоршаудың пайғамбарлық кезеңінің альфа межесінде көрініс табатынын баса көрсетеді. Бұл екі топ екі Ләмех арқылы бейнеленеді. Бір топ Нэшвиллге ескерту жасайды, ал екінші топ бас тартады.

> Сонда Жаратқан Ие оған: «Сондықтан кімде-кім Қабылды өлтірсе, одан жеті есе кек алынады», — деді. Оны кездестірген ешкім өлтірмесін деп, Жаратқан Ие Қабылға белгі салды. Жаратылыстың басталуы 4:15.

Бүліктің таңбасы

Қабыл өзінің бүлігінің таңбасын алды. Оның бүлігінің таңбасы адамзатқа берілген ескерту ретінде түсінілді: егер адамдар Қабылды өлтірсе, Құдайдың жеті есе жазасына ұшырайтын еді. Бір тұрғыдан алғанда, бұл таңбаны Құдайдың Қабылға қорғаныш беруі деп түсінуге болады, алайда пайғамбарлық тұрғыдан ол Киелі кітаптың соңғы кітабындағы бүлікті білдіретін ескерту таңбасына сәйкес келеді. Омега кітабы саналатын Аяндағы аңның таңбасы альфа кітабы саналатын Жаратылыстағы Қабылдың бүлік таңбасы арқылы алдын ала бейнеленген еді. Қабылдың таңбасындағы астарлы ескерту — Қабылға тән мінез танытқан кез келген адамның да Құдай тарапынан қабылданбай, сотталатыны. Қабылға салынған таңба аңның таңбасына сәйкес келеді, ал ондағы ескерту Қабылдың өз бауырын өлтіру арқылы жасаған бүлігін қайталамау туралы өсиетке баса назар аударады; Аянда бұл аңның бейнесі ретінде көрсетілген. Қабылдың іс-әрекетін қайталау — Қабылдың бейнесін жасау деген сөз. Қабылға жеті еселік атқарушылық үкім шығарылды, ал Қабылдан кейінгі алтыншы ұрпақта Ләмех әкесінің күнәсін қайталағанын, бірақ өзіне жеті рет жетпіс еселік үкім шығарылатынын атап көрсетті.

> Сонда Ләмех әйелдері Ада мен Силлаға былай деді: «Үніме құлақ салыңдар; уа, Ләмехтің әйелдері, сөзіме ден қойыңдар: өйткені мен өзімді жаралағаны үшін бір адамды, өзіме зақым келтіргені үшін бір жас жігітті өлтірдім. Егер Қабыл үшін жеті есе кек алынатын болса, расында, Ләмех үшін жетпіс жеті есе кек алынады». Жаратылыс 4:23, 24.

Алдыңғы аят — Құдай Сөзінде сандар көбейту амалы түрінде берілетін небәрі үш жағдайдың алғашқысы. Соңғысы да алғашқысы сияқты.

> Сонда Петір Оған келіп: «Ием, бауырласым маған қарсы күнә жасаса, оны неше рет кешіруім керек? Жеті ретке дейін бе?» — деп сұрады. Иса оған: «Саған жеті ретке дейін емес, жетпіс рет жетіден кешіруің керек деймін», — деді. Матай 18:21, 22.

Жетпісті жетіге көбейткенде төрт жүз тоқсан болады, ал қасиетті тарихта төрт жүз тоқсан жылдық үш кезең бар және олардың әрқайсысы сынақ мерзімін білдіреді. Киелі орын үшін де, патшалар үшін де, қосын үшін де төрт жүз тоқсан жылдық кезең көрсетілген.

Патшаларға қатысты кезең Саулдың б.з.д. 1097 жылы патшалыққа май жағылып тағайындалуынан басталып, Набуходоносордың б.з.д. 607 жылы Даниял тұтқынға алынған алғашқы қоршауына дейін созылды.

Киелі орынға берілген төрт жүз тоқсан жылдық сынақ мерзімі б. з. б. 1006 жылы Сүлеймен ғибадатханасының бағышталуымен басталып, б. з. б. 516 жылы жер аударудан кейінгі ғибадатхананың бағышталуына дейін жалғасты. Ал әскер үшін төрт жүз тоқсан жылдық мерзім б. з. б. 457 жылдан б. з. 34 жылына дейін созылды.

Қабылға қатысты жеті есе жазалау үкімі туралы ескерту хабары мен таңбадан бастап, Ләмехке қатысты жетпіс рет жеті есе жазалауға дейінгі аралық символдық төрт жүз тоқсан жылдық сынақ мерзімін білдіреді. Қабылдың таңбасы бейнелейтін бүлік Құдайдың топан су жіберуіне түрткі болған себепке сәйкес біртіндеп өрши түсетін құбылыс ретінде көрсетіледі.

> Құдай жер бетінде адам баласының зұлымдығының зор екенін және оның жүрегіндегі күллі ой-ниетінің үнемі тек зұлымдыққа бағытталғанын көрді. Жаратқан Ие жер бетінде адамды жаратқанына өкініп, жүрегі қайғыға батты. Жаратқан Ие: «Өзім жаратқан адамды жер бетінен жойып жіберемін; адамды да, жануарларды да, бауырымен жорғалаушыларды да, аспандағы құстарды да құртамын; өйткені оларды жаратқаныма өкінемін», — деді. Жаратылыстың басталуы 6:5–7.

Қабыл әулетінің алтыншы буынындағы Ләмех Шет әулетіндегі Ләмехке қарама-қарсы қойылып, таңба басылған бүлікшілер тобының бейнесі ретінде көрсетіледі. Екі Ләмехтің де куәлігі сынақ мерзімінің аяқталуын көрсетеді: бірінікі — 490 санын білдіру арқылы, ал екіншісінікі — өзінің өлімі арқылы. Екеуінде де жеңіске жеткен қауымның үш бөліктен тұратын құрамымен тікелей байланысты сандық символика бар. Қабыл әулетіндегі Ләмех патшаларға, киелі орынға және әскерге қатысты 490 жылдық үш кезеңге сәйкес келеді, ал Шет әулетіндегі Ләмех пайғамбарға, діни қызметкерге және патшаға арналған жеті санының мөрін қамтиды. Шет әулетіндегі Ләмех — Аян кітабының он төртінші тарауындағы үш періштенің екіншісі, ал Қабыл әулетіндегі Ләмех — айуан, оның бейнесі, таңба және оның атының саны туралы ескертуді жариялайтын үшінші періште. Аян кітабының он төртінші тарауындағы 9/11-аяттар Қабылға түскен қарғысқа ұшырайтындарды айқындайды.

> Олардың соңынан үшінші періште де ілесіп, қатты дауыспен былай деді: Кімде-кім жыртқыш аңға және оның бейнесіне табынып, оның таңбасын маңдайына не қолына қабылдаса, сол адам Құдай қаһарының шарабын ішеді. Бұл шарап Оның ашу-ызасының тостағанына сұйылтылмастан құйылған; сол адам киелі періштелердің алдында және Тоқтының алдында от пен күкіртпен азапталады. Олардың азабының түтіні мәңгі-бақи көтеріледі; жыртқыш аңға және оның бейнесіне табынатындар да, оның есімінің таңбасын қабылдағандардың қай-қайсысы да күндіз де, түнде де тыным таппайды. Аян 14:9–11.

Аян 15:2-де Шеттің ұрпағы Ләмехтің кімдерді бейнелейтіні көрсетілген:

> Сондай-ақ мен отпен араласқан шыны теңіз іспетті бір нәрсені көрдім: аңды да, оның бейнесін де, таңбасын да, есімінің санын да жеңіп шыққандар Құдайдың арфаларын

ұстап, сол шыны теңіздің үстінде тұрды. Аян 15:2.

Шет әулетінен шыққан Ләмех өз өлімімен есіктің жабылғанын білдіреді. Қабыл әулетінен шыққан Ләмех төрт жүз тоқсан жылдық сынақ мерзімі арқылы есіктің жабылғанын білдіреді. Қабылға салынған таңба бойынан үш негізгі пайғамбарлық сипат көрініс тапқан мінез-құлықтан сақтандыратын ескерту ретінде қарастырылуға тиіс еді. Ол Құдайға Оның нұсқауы бойынша ғибадат етуге кірісуден бас тартты; қызғаныштан ызаға булығып, інісін өлтірді және үшіншіден, тәубеге келуден бас тартты.

Қабыл Он өсиеттің адамзаттың Құдаймен қарым-қатынасын айқындайтын бірінші тақтасындағы өсиеттерді бұзған еді, ал екінші тақта адамдардың бір-бірімен қарым-қатынасын айқындайды. Оның бүлігінің таңбасы оның заңсыздыққа бой ұрған әрі тәубеге келмеген адам екенін көрсетті. Қабыл мен Ләмех таяуда енгізілетін жексенбі заңы тұсындағы үшінші періштенің жабық есігін білдіреді. Енох, Мәтусала, Ләмех және Нұх Енох бейнелейтін бірінші періштенің келуінен басталатын тарихты бейнелейді; одан кейін Ләмех екінші періште ретінде, ал Мәтусала Ләмехтің екінші періште ретіндегі хабарына қуат беретін түн ортасындағы жар салу ретінде келеді, содан соң үшінші періште ретіндегі Нұх топан су кезіндегі жабылған есікті көрсетеді.

Ләмех топан судан бес жыл бұрын қайтыс болды, бұл жуық арада қабылданатын жексенбі туралы заң кезінде есік жабылғанға дейінгі бес символдық жылды білдіреді. Дәл Ләмех 777 жасында қайтыс болған кезде жеңіске жеткен қауымның мөрленуі аяқталады. Содан кейін, кеменің есігі табиғаттан тыс күшпен жабылардан жеті күн бұрын, жануарлар кемеге кіре бастады.

Мәтусала қайтыс болған күн сол жеті күннің біріншісі еді. Есік жабылар алдындағы соңғы ескерту екі бөліктен тұратын хабар еді: жануарлардың көрнекі түрде көрсетілуі және сонымен қатар бұрын-соңды қайтыс болған адамдардың ішіндегі ең ұзақ жасаған адамның бүкіл ғұмыры бойы жарияланып келген пайғамбарлықтың орындалуы. Бұл пайғамбарлық «ол қайтыс болғанда, сол келеді» деген мағынаны білдіретін Мәтусала есімінде қамтылған еді.

Адамзатқа арналған соңғы ескерту хабары пайғамбарлықтың талабына сай екі бөліктен тұруға тиіс; мұны Енохтың өз ұлының есімі арқылы жарияланған пайғамбарлығының орындалуы болған Мәтусаланың өлімінен басталған жануарлардың жеті күндік қоныс аударуы бейнелейді. Жануарлардың жеті күндік қоныс аударуы Мәтусаланың өлімі мен қоныс аударушы жануарлар арқылы берілген екі бөліктен тұратын хабардың үшінші періштенің мөр басу хабары екенін айқындайды. Иса әрдайым ақырғы кезеңді бастапқы кезең арқылы бейнелейді, ал Аян кітабында, түн ортасындағы үндеу екінші періштенің хабарына қосылғаны сияқты, Аян кітабының он сегізінші тарауындағы үшінші періштеге төртінші аяттағы екінші дауыс қосылады. Соңғы ескерту хабары әрдайым ішкі және сыртқы хабар ретінде ұсынылады; мұны Аян кітабындағы қауымдар мен мөрлер арасындағы пайғамбарлық байланыс бейнелейді. Даниял кітабының он бірінші тарауындағы соңғы ескерту хабары — солтүстік пен шығыстан келетін хабар. Мәтусала мен қоныс аударушы

жануарлар Нұхтың заманындағы екі бөліктен тұратын соңғы ескерту хабары болды.

Ләмехтің 777 белгісімен таңбаланған өлімі Езекиелдің әйелі қайтыс болған кезге, яғни қоршаудың басталуына сәйкес келеді. Дәл сол тұста Шет әулеті арқылы бейнеленетін адалдарға мөр басылады, сондай-ақ дәл сол тұста Қабыл әулеті арқылы бейнеленетіндер таңба алады. Енох Адам атадан санағанда жетінші болған және ол аяқталар тұсында соңғы ұрпақ та, алғашқы ұрпақ та сегіз санымен бейнеленетін кезеңнің альфа межесін білдіреді. Екі Ләмех те сынақ мерзімінің аяқталуын айқындайды, ал Ләмехтің өлімі қоршаудың басында сынақ мерзімінің есігі жабылғанын бейнелейді.

Енох пайғамбарлық тарихтың альфасы болды, әрі ол пайғамбарлық қажеттілікке сай пайғамбарлық тарихтың омегасын айқындауға тиіс. Сол омега өлімнің дәмін татпастан ескі дүниеден жаңа дүниеге өткен сегіз жан арқылы бейнеленеді. Енох та, сол сегіз жан да жаңа жерге жеткенге дейін өлім көрген жоқ. Ескі дүниенің ақыры жануарлар қоныс аударған жеті күн ішінде келді, ал жаңа дүние жаңбыр жаумаған жеті күннен басталды. Содан кейін, 17-күннен бастап, бес айдың соңында, он жетінші күні Құдай жаңбырды тоқтатқанға дейін бес ай бойы тек жаңбыр ғана жауа берді.

Бес ай

Аян кітабының тоғызыншы тарауында бес айға қатысты екі куәлік бар және бұл тарауда уақытқа қатысты үш бөлек пайғамбарлық берілген. Алғашқы бес ай бесінші аятта баяндалған; екінші бес ай оныншы аятта, ал үш жүз тоқсан бір жыл мен он бес күн он бесінші аятта көрсетілген. 5, 10 және 15-аяттар пайғамбарлық кезеңнің басындағы бес ай туралы екі куәлік арқылы ислам жөніндегі уақытқа қатысты пайғамбарлықты айқындайды. 5 және 10-аяттардың екеуі де бес айлық кезеңді көрсетеді, сондықтан жолды жолға қосқанда, бесінші ият пен оныншы аяттың қосындысы он бес болады. Демек, алғашқы бес ай — 15, ал үш жүз тоқсан бір жыл мен он бес күн 15-аятта баяндалған. 5, 10 және 15-аяттардың реті мен құрылымы екі он бес санын айқындайды, ал қосындысы он бес болатын алғашқы екі аятта уақытқа қатысты жүз елу жылдық екі пайғамбарлық бар.

Он бесінші аятта үш жүз тоқсан бір жыл мен он бес күндік мерзім туралы пайғамбарлық берілген. Мәсіх он бес санын үш аятқа өріп енгізді және дәл сол аяттарда көрсетілген пайғамбарлық мерзімді пайдалана отырып, бесінші және оныншы аяттарды қосу арқылы бейнеленетін 15 санын он бесінші аятпен сәйкестендіргенде он бес саны қосарланатындай етіп ажыратып көрсетті. Содан кейін Мәсіх өзара байланысты осы үш пайғамбарлықтың бәрін он бес күнмен аяқтады.

Бұл тарауды түсінудің кілті — 627 жылғы Ниневия шайқасы және одан бес жыл өткен соң, 632 жылы Мұхаммедтің қайтыс болуымен алғашқы бес айлық пайғамбарлық кезеңнің басталуы. Мұхаммед қайтыс болғаннан он жыл өткен соң, оның Парсы мен Рим державаларының екеуі де жеңіліске ұшырайтыны туралы болжамына сай, Парсы әскерлері талқандалды. Демек, Аян кітабының тоғызыншы тарауындағы тарихи желі Парсы мен Рим арасындағы Ниневия шайқасынан басталады. Содан бес жыл өткен соң Мұхаммед қайтыс болып, бесінші аяттағы жүз елу жылдық кезең басталады. Он жыл өткен соң, 642 жылы

Парсы елі Нехавенд шайқасында жеңіліске ұшырайды. Ислам Нехавенд шайқасын «жеңістердің жеңісі» деп атады. Аян кітабының тоғызыншы тарауындағы алғашқы он бес жыл бірінен кейін бірі келетін бес жылдық және он жылдық кезеңдерді білдіреді. Уақытқа қатысты соңғы пайғамбарлықтың мерзімі 1840 жылғы 11 тамызда аяқталды. Осы оқиғадан он күн бұрын Джосайя Литч Осман империясының үстемдігі тоқтайтыны жөніндегі жаңартылған болжамын жариялады. Аян кітабының тоғызыншы тарауында айтылған исламның соңғы он бес күні Джосайя Литчтің еңбегі арқылы бес күндік және одан кейінгі он күндік бөліктерге бөлінеді, өйткені Иса әрдайым соңын басы арқылы бейнелеп көрсетеді.

Бұл мәселелерді келесі мақалада қарастыруды жалғастырамыз.